KUNST

REMARQUE PRIVAT.

Fru Remarque,
som forteller om sin mann.

En svensk korrespondent har besøkt forfatteren Erich Maria Remarque og hans unge, smukke hustru i deres beskjedne hjem i Berlin. Korrespondenten forteller at skrivebordet segnet under vekten av de 3000 brev som øieblikkets mest leste forfatter har mottatt i den siste tid. På gulvet lå en mektig stabel bøker — alle sammen oversettelser av «Im Westen nichts neues».

Fru Remarque fortalte at hun hadde nok å gjøre med å passe telefonen og holde nysgjerrige og tiggende personer fra livet. Hennes mann svarer derimot på alle brev, hvis de da inneholder noe fornuftig. Men korrespondansen er vokset slik, at ekteparet nu må ha en maskinskriverske til hjelp.

Rørende er den tro den unge frue, like fra første stund, har været til sin manns talent. Mens han selv tvilte på bokens verdi ennu mens den blev til, blev hustruen ved med å opflamme ham til å fortsette.

— Min mann arbeidet den gang hele dagen som journalist ved bladet «Sport im Bild», forteller hun. Når han dødstrett kom hjem om aftenen, satte han sig straks til skrivebordet og arbeidet det meste av natten. På seks uker blev boken så ferdig — men så kom alle trengslene med å finne en forlegger, og alle de perfide angrep på min mann.

Videre beretter fruen at de langt fra ennu har tjent så fantastiske summer som det fortelles. Men de vil dog nu søke en større leilighet og har anskaffet sig bil.

I årene efter krigen levde de i den ytterste fattigdom.

— Min mann forsøkte alt mulig, og til sist fikk han en stilling på en automobilfabrikk i Hannover. Vi giftet oss. Men det var sultelønn. Min mann skrev på vers og prosa forherligelser av de praktige bilringer — selv kjørte han aldri bil. Vi spiste grøt hver aften, bare om søndagen med litt plommekompott til. Og søndag eftermiddag fikk vi bønnekaffe.

På korrespondentens spørsmål til Remarque om han arbeider på en ny bok, svarer han:

— En direkte fortsettelse av «Fra vestfronten» kan jeg selvfølgelig ikke skrive, men jeg vil forsøke å bygge videre på tanken, så det kan komme ennu en bok som muligens kan gjøre noen nytte. Og skulde den gi mig en tilstrekkelig stor inntekt vilde jeg gjerne forsøke å gjøre noe virkelig godt, ikke nettop oprette et av de sedvanlige «Forfatterhjem», men . . . det er så mange av åndens arbeidere, krigsinvalider og andre, som har det hårdt. Til dem vilde jeg oprette et riktig smukt hjem, hvor de kunde arbeide uten å plages av næringssorger.

ET CELEBERT BESØK.

Stefi Geyer.

Imorgen formiddag kommer Stefi Geyer til Oslo, og imorgen aften står hun på podiet i Aulaen. Det betyr at vårt konsertpublikum i flokk og følge vil styre sine skritt dit ned. For er det noen utenlandsk kunstnerinne som har vunnet en fast og trygg plass i publikums hjerte, så er det Stefi Geyer. Det skyldes naturligvis først og fremst hennes vidunderlige fiolinspill, men hennes smukke ytre har også hatt litt å si. Iallfall har vi hatt anledning til å konstatere at også umusikalske unge menn har fått det mistenkelig travelt med å gå på konsert når Stefi Geyer har vært i byen.

På konserten imorgen vil Stefi Geyer, som alltid ellers, bli assistert av den utmerkede pianistinne Thora Bratt, som også vil spille en egen Chopinavdeling.

«BØR BØRSON» SETT MED SVENSKE ØINE.

Johan Falkbergets folkebok «Bør Børson» er nettop utkommet i svensk oversettelse på A/B «Framtiden»s förlag, Malmø, oversatt av den unge, svenske dikter P. Nilsson-Tanner.

«Arbetet»s litteraturanmelder ofrer «den gode Bør» en lang og utførlig omtale, og er meget anerkjennende i sin dom. Han skriver: «Når man leser denne saga (eller sannhet) som Johan Falkberget beretter om «Bør Børson», så kan man uten å ville det komme til å tenke på Ibsens Peer Gynt. Det behøver ikke å innebære noen direkte påvirkning fra den eldre dikter, men sikkert varsler det om samme oplevelse, samme kamp mot «troll i hjertets og hjernens hvelv». Trollene er sikkert ikke blitt ferre og mer letthåndterlige siden Ibsens dager. Og den store bøigen er nok den samme idag som igår. Man skal bare ikke tro at den er lokalisert til fjellene og dalene vest om Kjølen. Hos begge nevnte diktere finnes noe tids- og lokalbetinget. Det er ikke det viktigste. Det som lever er kjernen, det almengyldige, det som taler om menneskenes vaklende og kunstige trin hjem til sig selv, siden «den falske målestokken» er slengt bort — — —

«Bør Børson» er en virkelig morsom, underholdende og spennende bok, som det er meget vanskelig å legge fra sig, og til hvilken man gjerne vender tilbake. Forfatteren har nok meget mer å si oss om sin helt enn det han har gitt i denne bok. Hvor det til sist blir av den gode «Bør», er ikke lett å si; men det har tross alt lykkes ham å redde så meget av sin sjel, at han kjenner et sting i hjertet, når en ubarmhjertig sannhetsstråle treffer ham. Det varsler godt for fremtiden.

IDAG SPILLER:

Nationalteatret kl. 8: Den spanske flue.
Centralteatret kl. 8: Frøken Kirkerotte.
Det norske teatret kl. 8: Plogen og stjernone.
Det nye teater kl. 8: En ren tilfeldighet.
Chat Noir kl. 8: Luksus-katten.
Bjørnevik teater kl. 8: Skjærgårdsflirt.
Falkbergets teater kl. 8: Bør Børson jr.
Dovrehallen kl. 8: Revy.
Aulaen kl. 8: Ninon Vallin.

OSLO KRINGKASTING

Tirsdag.

Kl. 18.35: Husmortime. Foredrag. Frk. Koch: «Hvad husmødrene bør vite om gass».

Kl. 18.55: Fru Durban-Hansen: «Fra Paris, høstens mat og klær».

Kl. 19.15: Værmelding. Nyheter gjennem N. T. B.

Kl. 19.30: Engelskundervisning.

Kl. 20: Tidssignal.

Kl. 20: Halvtime for jordbrukere: «Kulturbeite på dyrket jord». Konsulent M. Ødelien.

Kl. 20.30: Klaverkonsert. Grieg: Slåtter, op. 72. 1) Brudemarsj fra Telemark. 2) Halling. Haugelåt. 3) Brudemarsj (efter Møllargutten). 4) Halling fra Hallingdal. Røtnamsknut. 5) Tussebrureføra på Vossevangen. Harald Sæverud: Capricci. Dagny Solheim.

Kl. 21: Oplesning: Dansk lyrikk. J. Anker Paulsen.

Kl. 21.30: Værmelding.

Kl. 21.33: Nyheter gjennem Norsk telegrambyrå.

Kl. 21.50: Kåseri: «Sett og hørt».

Kl. 22.05: Orkesterkonsert. Weber: Opfordring til dans. Joh. Strauss: Geschichten aus dem Wienerwald. Offenbach: Intermesso og barkarole av «Hoffmanns eventyr». Auber: Utdrag av «Fra Diavolo». Per Reidarson: Kjærleik på Lykteland. Joh. Svendsen: Persisk dans. Radioorkesteret. Dirigent: Kapellmester Hugo Kramm.

Kl. 23: Slutt:

Onsdag.

Kl. 18: Guttetime: En speiders inntrykk fra jamboreen i Birkenhead. Oplesning av Fridtjof Krohn.

Kl. 18.40: Franskundervisning.

Kl. 19.15: Værmelding. Nyheter.

Kl. 19.30: Universitetets radioforedrag: Serie B (overført fra Bergen). «Polarfolkenes livsvilkår». Professor dr. H. U. Sverdrup.

Kl. 20: Tidssignal.

Kl. 20: Orkesterkonsert med solist: Beethoven-aften. Ouverture: «Die Geschöpfe des Prometheus». Radioorkesteret. Dirigent: kapellmester Hugo Kramm. Konsert i c-moll for klaver og orkester. Solist: Ada Kluger og radioorkesteret. Symfoni nr. 3 (Eroica) Allegro con brio — Marche funebre. Scherzo — Alegro molto. Radioorkesteret.

Kl. 21: «Røkning forbudt», sketch av Jacinto Benavente.

Kl. 21.30: Værmelding.

Kl. 21.33: Nyheter.

Kl. 21.50: Kåseri: «Sett og hørt».

Kl. 22.05: Dansemusikk (Brunswickplater).

Kl. 22.45: Kåseri: «Seilskuteliv for 20 år siden». Dekksgutt Per Kvist.

Kl. ca. 23.15: Dansemusikk, fortsatt.

«Det levende lik».

Det var ikke så mange som var møtt frem til premieren på Casino igår, men vi får håpe at publikum snart vil finne veien dit ned. For «Det levende lik» er en betydelig film, som står høit over det store gross. Det er en stum film, som bevisst utnytter og utvider den stumme films spesielle muligheter. Tekstene er innskrenket til det minst mulige, det er billedene som taler ved utallige små fine virkemidler; hver scene, hver opstilling, hver detalj forteller noe, gir oss stykkets stemning og idé. Men iscenesetteren har undervurdert tilskuernes mottagelighet og fatteevne. Han innprenter symbolikken alt for tydelig ved å gjenta og gjenta både to og tre ganger. På den måten blir filmen ofte litt stillestående, og rettsscenene til slutt — rettsforhandlinger er for øvrig alltid av det onde på film — kan ikke gi den rette dramatiske stigning og utløsning.

Pudowkin, som tidligere har gjort sig bemerket som en ypperlig iscenesetter, spiller her rollen som Fedja. Han gjør ham litt kraftigere og mandigere enn vi er vant til å forestille oss ham, men spillet er — slik som det er lagt an — fint og behersket. Han skal så visst ikke bruke for sterke virkemidler. Men nettop de innestengte følelser, den dumpe sorg og sjelenød gjør et sterkere inntrykk på tilskuerne enn den mest hendervridende fortvilelse vilde ha gjort. Hans kvinnelige motspillere kunde uten skade vært både yngre og smukkere; her hjemme hos oss synes vi jo i almindelighet at ubarberte kvinner ikke er så storveies pikante. — Naturbilledene var usedvanlig vakre og fint avstemt efter stykkets hele tone.

«Hvad hans hustru fortidde».

Kommer man fra «Det levende lik» til Janningsfilmen, trer den amerikanske mentalitet enda tydeligere frem enn den sannsynligvis ellers vilde ha gjort. Alt det første billede med kulisser og laget sne gjør én forstemt, «naturstemningene» minner sørgelig meget om mindre vellykkede julekort a 7 øre. Like uekte som rammen er handlingen selv. Vi tror ikke et sekund på disse tyrolerbønder, som filmen igjennem forlyster sig med sneballkasting og spiser geburtsdagskaker med «Happy Wishes». Nei, det var på høi tid at Jannings kom bort fra dollarlandet; der har talefilmopfinnelsen innlagt sig en fortjeneste som vi vil takke den for. Vi husker med glede filmer som «Al kjødets gang» og «Patriot», men det er andre amerikanske Janningsfilmer vi helst stryker en strek over. Manuskriptet er stadig blitt dårligere, lerretet har svømmet i stor amerikansk følelse. Denne siste film er ubetinget den minst gode, selv om Jannings store skuespillertalent ikke har fornektet sig her heller. Men når det gjelder Jannings er vi umåtelig fordringsfulle, bare det beste er godt nok for ham — og for hans beundrere, d. v. s. oss. Vi får håpe at hans tyske selskap vil mene det samme.

—uu—

«Banditter i floss»

på Paladsteatret holder til en viss grad hvad titelen lover. Filmen er virkelig spennende, godt satt i scene og spilt, og får forøket verdi gjennem de mange glimrende typer regissøren presenterer for oss. Filmens manuskript er den beste variasjon vi har sett av et relativt forslitt tema.

Paret Mary Astor og Edmund Lowe har hovedrollene. Vi kan ikke kvitte oss med det ubehagelige inntrykk at Edmond Lowe er litt for sympatisk, nær sagt snild og godslig, til chef for en av byens dristigste forbryterbander å være. Hans underordnede går i så måte chefen en høi gang og viker ikke tilbake for å blåse livet ut på ham, da han lar plikten vike til side for kjærligheten.

«Permisjonsflammen»

på Carl Johan er en passe søtlaten og sentimental kjærlighetshistorie med mange pussige optrin og spennende sprang i handlingen. Filmens siste del er litt for antikk og skyttergravsscenene er vel tomme og intetsigende, men slikt «småtteri» får man tilgi. Filmen er morsom, og man vil sikkert tilgi sig selv efterpå, hvis man tilbringer et par timer av sin kveld på Carl Johan teater. Alice White er søt og inntagende, og det samme gjelder helten på sverdsiden.

—å—

Tidlig ute.

19-årig revolvermann arrestert i Kjøbenhavn.

(Spesialtelegram til «Arbeiderbladet»)

KJØBENHAVN, 23. sept.

En 19 år gammel gutt, Ingelbrekt Pedersen, blev natt til søndag anholdt, mens han var i ferd med å bryte inn i en sølvsmedforetning i Kjøbenhavn. Gutten var bevebnet med revolver. Han har tidligere begått checkfalsknerier og forskjellige tyverier fra Citroenfabrikkene.

Det brenner
når der fyres op
med VED fra
Brenselcentralen
Ring idag 27100

Den store tyveri- og hæler sak.

En kjedelig navneforveksling.

Vi er gjort opmerksom på at det i Vaterland er to kullhandlere ved navn Karlsen. Den kullhandler som er arrestert, er Anton Karlsen, Vognmannsgaten 17. Han har bare drevet sin forretning i noen år, mens den andre, Karl Karlsen, Rødfyldgaten 40, har drevet kullforretning her i ca. 30 år, og derfor er den best kjente av de to. Vi vil presisere at sistnevnte har hverken vært nevnt eller siktet i de artikler vi har bragt om helerisaken.

Et drama utenfor bedehuset.

Guttene med den svære gardstaur.

Lagmannsretten hadde igår en ganske pussig affære til behandling. To unge gutter, den ene 17 og den annen 18 år, som begge møtte med verge, stod tiltalt for legemsbeskadigelse ved lille julaften å ha slått maler Lars Hansen Gran i hodet så han led sterkt blodtap og var syk i flere dager efter.

Av statsadvokat Grøners redegjørelse fremgikk at Gran var på vei hjem fra bedehuset, da han møtte fire gutter på veien, deriblandt de to tiltalte William og Ole. Det var særlig disse to som vilde snakke med Gran i anledning noen ytringer han hadde latt falle om at guttene ved sin skytning med salonggevær skulde ha ødelagt noen elektriske isolatorer. Under «samtalen» blev så Gran tildelt noen slag i hodet, dels med nevene og dels med en stor staur. Gran søkte tilflukt i et hus, men guttene ventet på ham, og da han kom ut igjen blev det nytt slagsmål.

Gran klaget videre over at nesen «skranglet» på ham lang tid efterpå. Enden på det hele blev at guttene idømtes henholdsvis 90 og 60 dagers fengsel som betinget dom.

Plages De av
Hodepine og Reumatisme?
Da bør De undgå tvilsomme lægemidler og gripe til det prøvede TOGAL, som anbefales av tusener av læger i inn- og utland. De får ekte TOGAL-tabletter uten resept på nærmeste apotek til kr. 2.50 og 1.00 pr. glass.

101
RALEIGH, den berømte admiral og opdagelsesreisende, bragte i dronning Elisabeth's tid tobakken til England. Raleigh måtte ta til takke med den tobakk indianerne i det nyopdagede Virginia lærte ham å røke. Han bygget på deres erfaring, og senere tiders utvikling har efterhånden skapt en række utmerkede tobakksprodukter.
En drei og god tobakk som passer for enhver er:
Mixture
fra
Carl F. Johannessen A/S
Tobakfabrik
ESTABLERET 1868

16) (Eftertrykk forbudt.)

BOMBEN

Av Frank Harris.

Ling var ikke hjemme da jeg kom, og så blev jeg sittende og snakke med Ida. Jeg fortalte hvor hans tale forleden aften hadde gjort inntrykk på mig og hvor tiltrukket jeg følte mig av hans personlighet.

— Det gleder mig, sa hun. Han trenger en venn.

— Og jeg trenger ham, sa jeg med varme. Jeg føler mig som en skolegutt ved siden av Ling.

— Ja, er det ikke rent merkelig, hvor grepet man kan bli av en stor personlighet?

Jeg vet ikke om det var ved mitt første besøk hos Lings eller først senere at jeg blev opmerksom på en selsom uro i den ellers så likevektige Idas vesen. Enten hun satt stille, snakket med mig eller vandret omkring i stuen, var det som hun alltid lyttet efter noe. Og det var ikke tvil om hvad denne lytten gjaldt. Det var Lings skritt. Men det var en uro over hennes lytten, en angst i hennes venten på hans komme som gjorde mig helt nervøs.

En gang sa hun: Hvis De kjente ham så godt som jeg gjør, vilde De også være engstelig for ham.

Hun snakket gjerne om Ling og fortalte mig alt det jeg vilde vite om ham. Med ekte kvinnelig intuisjon hadde hun trengt inn i hans vesens dybde og forstod ham vel bedre og riktigere enn noen annen.

Gjennem Ida lærte jeg hele Lings livshistorie å kjenne. Hans mor var enke og hadde arvet så meget efter sin mann at hun og sønnen på en beskjeden måte kunde leve av det. Da Ling var femten år gammel, begynte han å gå i snekkerlære hos Würmel i Mannheim, men kort efter mistet moren alt hun eide og gutten stod overfor den hårde kjensgjerning å skulle forsørge både sin mor og sig selv. Han hadde selv valgt sitt håndverk og vilde ikke opgi det. I sin fritid måtte han derfor søke lønnet arbeid og — når det gaves anledning — ta ekstraarbeid på verkstedet. Han hang så hårdt i at snekkeren en dag overrasket ham med en liten fast ukelønn, som til og med efter en tids forløp blev forhøiet.

— Den unge Ling, pleiet han å si, arbeider for tre voksne og et halvt snes lærlinger.

Uten å fristes av de mange smigrende tilbud på hjemstedet, reiste Ling så snart han var ferdig utlært snekker sammen med sin mor til New York. Men da moren, som hadde et svakt bryst og ikke tålte den fuktige sjøluft fra Manhattan Island, ikke følte sig frisk i New York, drog Ling efter kort tids forløp til Chikago. Her frisknet hun til, og det så ut som om hun skulde bli helt restituert, da en voldsom forkjølelse plutselig bragte henne til sengs. Ling pleiet henne dag og natt med rørende tålmodighet. Som de fleste sterke naturer var han innesluttet og taus, men de få han skjenket sin kjærlighet hang han ved med desto intensere kraft. Og han elsket sin mor og vek næsten ikke fra henne den siste tid hun levde. Og da han hadde fulgt henne til hennes siste hvilested, følte han en sterk motvilje mot selv å fortsette livet og sank en lang tid hen i mørk grublen.

Ida var blitt forført og siden forlatt av en ung, rik overklassefyr og gikk på gaten da hun traff Ling. Fra første gang hun så ham la hun sin hånd i hans med en naturlig selvfølgelighet som om hun hadde funnet igjen en god gammel barndomsvenn. Og hun fulgte med ham hjem til hans bolig uten å reflektere over at det var noe merkelig i det. Fra det øieblikk hun traff ham tilbad hun ham som et høiere vesen og hennes kjærlighet var så selvforglemmende og full av ømhet, at hun gled over i ham og hans liv uten tanke eller vilje for egen bekvemmelighet. Han på sin side var dypt rørt over hennes store skjønnhet og den forlatte elendige stilling hun befant sig i. Efter morens død lengtet han også ubeskrivelig efter et vesen som han kunde gi sin kjærlighet og omhu. Det varte heller ikke lenge før Ida blev ham like dyrebar som uundværlig.

Det var et åndsslektskap og en sinnets samstemthet mellem de to som var helt merkelig. Når Ida talte kunde det like gjerne vært Ling. Ikke det at hun efterapet ham — langt fra det — men hun hadde samme mentalitet, samme sjelelige innstilling som ham. At de uten noen slags ceremonier flyttet sammen og delte godt og ondt med hverandre, kom kanskje bare av at de var to ensomme mennesker som trengte hverandre, men det kan også hende at det var en slags demonstrasjon i det likeoverfor let forsnevrede, konservative amerikanske samfund. Ling sa en gang i en spøkende tone:

— Ingen har så sterk en samfølelse som proletarene. Selv de ville hunder rotter sig sammen i skarer. Det er bare de tamme bestier som lever hver for sig i civilisert egoisme.

Men efter å ha levet en lang tid rolig og lykkelig sammen med ham, var Ida begynt å engste sig.

— Han tar sig så nær av disse streikeuroligheter, sa hun, den tyranniske måte de optrer på her overfor arbeiderne, den rå makt de anvender gjør ham rasende ....

Hun så spørrende på mig — om jeg mon forstod henne? Den gang forstod jeg henne ikke. Det er først nu som jeg har fått det hele på avstand og kan se det i et avklaret lys, at jeg formår å bedømme situasjonen slik som Ida ønsket og ventet den gang. Ling, som var en meget sterkere og mer sluttet personlighet enn den engelske dikter Shelley, liknet allikevel denne på et vesentlig punkt — har var «som en lidende, dirrende nerve som føler hele menneskehetens nød og elendighet».

Og med kjærlighetens klartskuende øie så Ida allerede den gang hvad som vilde komme. Men jeg var blind — fullkommen ubekymret og intet anende. Av og til smittet nok hennes angst mig, men det gikk hurtig over.

En tid senere — efter at jeg allerede kjente Ling ganske godt — traff jeg ham en dag i et rettslokale. Fischer hadde anklaget politibetjenten Bonfield for legemsforsømmelse. Det var tre eller fire vidner, hvoriblandt jeg selv. Vi avla alle sammen ed på at Fischer ikke hadde rørt Bonfield, men bare bebreidet ham at han uten grunn var gått løs på Fielden. Åtte eller ni politikonstabler stod op og vidnet at Fischer hadde slått Bonfield, selv om de måtte medgi at Fischer var våbenløs. Den hele komedie endte med at retten fant det bekvemmest å anta i Fischer først var gått løs på Bonfield, og at denne siste bare hadde handlet i nødverge, da han slo ned en våbenløs mann.

Salen var fylt av et forventningsfullt publikum, og da dommen lød, brøt det løs et endeløst bifall, som syntes å komme fra en strupe og en ånd. Enstemmig tiljublet denne forsamling løgnen, og opmuntret på det heftigste politiets brutalitet — først og sist var det en seier for Bonfield, dette blodtørstige dyr! Herefter vilde sikkert hans grusomheter ikke kjenne noen grenser.

Jeg vet ikke hvordan dette bifall virket på de andre, men i mig fremkalte det alle helvetes instinkter. Da så jeg plutselig hvordan Ling målte Bonfield med et flammende blikk, og jeg så også at Bonfield følte sig uvel under det. I samme øieblikk senket Ling sine øine, gav mig et vink om å følge, og sammen forlot vi lokalet.

(Forts.)